

ความคิดสร้างสรรค์ กับสุนทรียภาพ สร้างได้จาก ศิลปะสร้างสรรค์ประกอบเพลง
Creativity and aesthetics from creative art through music

อัญชัชฐา ปิยะจิตติ
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บทคัดย่อ

ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพทางอารมณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำงานในหลายๆด้าน การทำงานศิลปะสร้างสรรค์ต่างๆพร้อมกับการฟังเพลง จะเป็นตัวช่วยที่จะทำให้เรามีความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพทางอารมณ์มากยิ่งขึ้น เพราะศิลปะสร้างสรรค์เป็นการใช้จินตนาการในการสร้างชิ้นงานโดยที่ไม่มีข้อจำกัดไม่มีผิดไม่มีถูก การแสดงออก ไม่ว่าจะเป็น อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ความงาม การเห็นแจ้ง สัญลักษณ์ ความเป็นเรื่องราวหรือ เหตุการณ์ ก็ล้วนแต่เป็น การแสดงออกโดยมนุษย์เป็นผู้เลือกสรรหรือสร้างสรรค์ ขึ้นทั้งสิ้น

คำสำคัญ : ความคิดสร้างสรรค์ สุนทรียภาพ ศิลปะสร้างสรรค์ประกอบเพลง

Abstract :

Creativity and aesthetic is meaningful to working life in many vision. Listening music during working will attenuate the creativity and aesthetic emotion. Because creative art will use imagination to create masterpiece without limitation. The expression including emotion, feeling, thinking, experience, intuition, symbol, story, or evidence are all express from selectivity or creativity of human.

Keywords : Creativity Aesthetics Creative art through music

บทนำ

เสียงเพลงเป็นเสียงที่ธรรมชาติให้มาพร้อมกับชีวิตมนุษย์ เสียงเพลงเป็นศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข สนุกสนานรื่นเริง ช่วยผ่อนคลายความเครียด ทั้งทางตรงและทางอ้อม นับว่าเสียงเพลงได้มีอิทธิพล ต่อร่างกาย จิตใจ และความคิดของมนุษย์ จึงทำให้เพลงถูกนำมาปรับใช้กับมนุษย์เนิ่นนานมาแล้ว เราใช้เพลงเพื่อช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในเหตุการณ์หรือพิธีการหลายอย่าง เราใช้เพลงเพื่อสร้างความฮึกเหิมในยามที่เราต้องการความเข้มแข็ง เราใช้เพลงเพื่อสร้างกำลังใจ หรือบรรเทาความตึงเครียดในทางการแพทย์ ได้มีการนำเพลงมาใช้กับการรักษาโรค เพื่อช่วยลดความกังวลในคนไข้ หรือแม้กระทั่งเด็กที่มีสมาธิสั้น หรือ เด็กออทิสติก ก็สามารถฟังเพลงเพื่อช่วยให้พฤติกรรมการเรียนรู้ดีขึ้น ซึ่งไม่ต่างกับงานศิลปะซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก ปัญญา ความคิด และความงาม ศิลปะสามารถพัฒนาสมอง ทำให้สมองดี เพราะมีจินตนาการ หากได้ทำงานศิลปะบ่อยๆ จะเป็นผู้ริเริ่ม ช่างสังเกต ช่างจดจำ รู้จักคิด วางแผนการทำงานมีความละเอียดรอบคอบ ประณีตบรรจง พิถีพิถัน มองเห็นในสิ่งที่คนอื่นอาจมองไม่เห็น ช่วยให้มีความคิดแปลกใหม่ และคิดได้หลากหลาย ทั้งสองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้มนุษย์มีความคิด

สร้างสรรค์และสุนทรียภาพที่ดีทางด้านอารมณ์ และเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความคิดในการสร้างงานให้มีความแปลกใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการ หรือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

เนื้อเรื่อง

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ๆ ซึ่งเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการผสมผสานความรู้และประสบการณ์เพื่อแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ไม่ซ้ำเดิม หรือ ดัดแปลงปรับปรุงให้ได้สิ่งหลากหลายแปลกใหม่ และ อิสระ (บงกช ทองเยี่ยม 2551) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความสามารถในการคิดของบุคคลที่สามารถคิดได้หลายทิศทาง คิดได้กว้างไกล ซึ่งความสามารถในลักษณะการคิดแบบนี้สามารถนำไปสู่วิธีการคิดแก้ปัญหา การคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ผลงานใหม่ๆ และหลักการหรือทฤษฎีใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ศรีแพร จันทราภิรมย์, 2550) กล่าวไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองผ่านการคิด และนำไปสู่การคิดค้นพบสิ่งแปลกใหม่ โดยสิ่งแปลกใหม่อาจจะเป็นสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดดัดแปลง ปรับแต่งความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดความคิดใหม่ โดยมีความคิดจินตนาการ หรือ ที่เรียกว่าจินตนาการประยุกต์ที่เป็นสิ่งสำคัญในการคิดควบคู่กัน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญมากในเรื่องของการคิด ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ขึ้นได้ (ศิริประภาพรธรรม์ ตุ่มวิจิตร, 2552 อ้างใน วราภรณ์ รักวิชัย, 2533) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ที่อยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผลจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมและเทคโนโลยีนั้นจะให้มนุษย์อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สามารถปรับตัวและรู้จักคิดแก้ปัญหาต่างๆ เฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็วตามลักษณะและบุคลิกภาพของบุคคล (วรเกียรติ ทองไทย, 2553 อ้างใน อารี พันธุ์มณี, 2545) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์และเป็นปัจจัยในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ประเทศใดที่สามารถดึงเอาศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของทรัพยากรมนุษย์ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสพัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้มากเท่านั้น ดังเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเยอรมนี ที่ประชาชนมีความคิดสร้างสรรค์กล้าคิด กล้าใช้จินตนาการ จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ เป็นประโยชน์เอื้ออำนวยความสะดวกและเหมาะสมกับสภาพการณ์ ความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์นี้ เป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ได้รู้จักการพัฒนาความคิดให้มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ รู้จักการแก้ไขสถานการณ์ ได้อย่างราบรื่น และยังเป็นการพัฒนาความสนใจในงาน พัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และพัฒนาชีวิตให้ทันสมัยมากขึ้น

เมื่อเราได้พูดถึงความคิดสร้างสรรค์แล้ว สิ่งที่ต้องนึกมาคู่กัน คือ สุนทรียภาพ หากเราได้สร้างสรรค์ชิ้นงาน มีความริเริ่ม จินตนาการ สร้างงานที่แปลกใหม่ เราควรที่จะมีความรู้สึกซาบซึ้ง ชื่นชมในผลงานที่ได้สร้างขึ้น (กฤษมันต์ วัฒนานรงค์.2556) กล่าวว่า สุนทรียภาพ มักจะให้ความสำคัญกับความรู้สึก หรืออารมณ์ และศิลปะที่สร้างความสุข หรือความพึงพอใจแล้ว ยังขยายความไปถึงความรู้สึกอื่นๆ เช่น ความเศร้าโศก ความน่าเกลียด ความน่ารัก ความขบขัน ความน่าพิศวง ความน่าสนใจ ความไม่น่าสนใจ ความเพลิดเพลนใจ ความเบื่อหน่าย ความไฝฝืน ความทะเยอทะยาน แรงบันดาลใจ การหลงลืมตัว การมีความรู้สึกท่วม หรืออิน (Inner) ก็ทำ

ให้เกิดอารมณ์ หรือเป็นประสบการณ์ สุนทรียะ ได้เช่นเดียวกัน ความซาบซึ้ง ดังกล่าว จะเติบโตขึ้นได้นั้น อยู่ที่ประสบการณ์ และการฝึกฝน จนทำให้เป็นอุปนิสัยของแต่ละบุคคล (ธนาภรณ์ ใจสมานมิตร.2556) กล่าวว่าการรับรู้ที่ซาบซึ้งนั้นเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการรับรู้ที่บริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งใดๆปรุงแต่งในห้วงเวลาหนึ่ง ดังนั้นพฤติกรรมของผู้ที่มีสุนทรียภาพจะมองคุณค่าของสรรพสิ่งทุกอย่างจากภายใน (Intrinsic Value) มากกว่าภายนอก (Extrinsic Value) เปรียบได้กับเป็นตัวกรองที่สะท้อนต่อความต้องการที่ละเอียดอ่อน สร้างพลังเหนียวแน่นให้เกิดการกระทำที่ติงาม งดงาม (แรงจูงใจจากภายในบุคคล) ผ่านกระบวนการไตร่ตรอง ศึกษา วิเคราะห์ พิจารณา สังเคราะห์ (การใช้วิจารณ์ญาณ) แสดงเป็นการกระทำที่มีความงดงามเหมาะสม ขึ้นชมต่อผู้พบเห็น จนติดตัวกลายเป็นพฤติกรรมถาวร เป็นเอกลักษณ์ที่สง่างามเฉพาะตัว น่าเคารพ น่าถือ น่าเลื่อมใสและศรัทธา

สิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้มนุษย์เรามีความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพที่ดีขึ้นนั้น คือ การทำงานศิลปะ ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ภาพวาด ภาพพิมพ์ งานปั้น งานแกะสลัก เครื่องประดับ ที่อยู่อาศัย ก็ล้วนเป็นงานศิลปะทั้งสิ้น การสร้างงานศิลปะ เป็นการสร้างชิ้นงานที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ และความเป็นอิสระออกมา (ศรียา นิยมธรรม,2550) กล่าวว่าการสร้างศิลปะเพื่อตอบสนองอารมณ์ความพึงพอใจ ความสุข ความดีงามให้เกิดในจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ ผลงานศิลปะจึงต้องเกิดจากการใช้สติปัญญาความคิด การรับรู้ อารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ จินตนาการ และผลงานจะออกมาเป็นศิลปะสร้างสรรค์ได้ ต้องเป็นสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในโลก หรือเป็นกระบวนการใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อกระทำการบางสิ่งบางอย่างให้ประสบผลสำเร็จ (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร, ม.ป.ป.) กล่าวว่าการแสดงออกอย่างอิสระเสรี ที่เต็มไปด้วยจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งต่างๆ ความบริสุทธิ์ จริ่งใจ เปิดเผยตรงไปตรงมา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาสมองทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านอารมณ์และความเป็นเหตุผล รวมทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการพัฒนาภาษา เด็กที่ทำงานศิลปะบ่อยๆ จะเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม ช่างสังเกต ช่างจดจำ รู้จักคิด วางแผนการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ ประณีต บรรจง พิถีพิถัน มองเห็นในสิ่งที่คนอื่นอาจมองไม่เห็นได้ ช่วยให้มีความคิดแปลกใหม่ และคิดได้หลากหลาย

นอกจากศิลปะสร้างสรรค์ที่ช่วยให้มนุษย์เรามีความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพแล้ว ยังมี เสียงเพลงที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียภาพของมนุษย์ได้ เพลง คือ เสียงที่จัดเรียงอย่างเป็นระเบียบ และมีแบบแผนโครงสร้าง เป็นรูปแบบของกิจกรรมเชิงศิลปะของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับเสียง โดยเพลงนั้นแสดงออกมาในด้านระดับเสียง ซึ่งรวมถึงท่วงทำนองและเสียงประสาน จังหวะ และคุณภาพเสียง ความต่อเนื่องของเสียง พื้นผิวของเสียง ความดังค่อย เพลงนั้นสามารถใช้ในด้านศิลปะหรือสุนทรียศาสตร์ การสื่อสาร ความบันเทิง รวมถึงใช้ในงานพิธีการต่างๆ และสามารถสร้างความเพลิดเพลินและสนุกสนานให้กับผู้ฟังอีกด้วย เสียงเพลงมีอิทธิพลต่อมนุษย์ โดยมนุษย์จะทำการโต้ตอบกลับต่อเสียงที่ได้ยินในหลายลักษณะต่าง ๆ กัน ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงนำเอาอิทธิพลของเสียงมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีทั้งทางด้านการศึกษาด้านการแพทย์ ด้านการกีฬา ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ (จิรวัดน์ โครสมบัตติ.2556)

จากความสำคัญของศิลปะสร้างสรรค์ และ เสียงเพลงข้างต้นแล้ว ศิลปะกับเสียงเพลงต่างเป็นเครื่องมือสื่อสาร ที่สามารถแสดงความรู้สึก ความคิดและอารมณ์ ของผู้สร้างสรรค์ เสียงเพลงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข สนุกสนานรื่นเริง ช่วยผ่อนคลายความเครียดทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งเสียงเพลงยังเป็น

เครื่องกล่อมกล่าจจิตใจของมนุษย์ให้มีความเบิกบานบรรเทาให้เกิดความสงบ และมีจินตนาการในการสร้างงานศิลปะได้ด้วย หากเราลองนำเอา ศิลปะสร้างสรรค์มาประกอบกับเสียงเพลงแล้ว จนกลายเป็นศิลปะสร้างสรรค์ประกอบเพลง มาใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในมนุษย์ทุกคน และสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดยอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวย ความคิดสร้างสรรค์เป็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับงาน ศิลปะอย่างแยกกันไม่ออก หรืออาจกล่าวได้ว่า ศิลปะเป็นผลงานจากความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง เสียงเพลงดีๆ คือสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่ว่าจะเป็น เพลงบรรเลง เพลงไทยเดิม เพลงคลาสสิก หรือเพลงของโมสาร์ท เพลงของใครก็ได้ที่มีความงดงามละเมียดละไม ไม่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว สามารถใช้ได้ทั้งสิ้น การฟังเพลงทำให้ความคิดของเราผ่อนคลายไป บางครั้งจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ก็สามารถเกิดขึ้นจากตรงนี้ได้ ศิลปะสร้างสรรค์ประกอบเพลงจึงเป็นสะพานเชื่อมไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์ภาพ ที่จะทำให้เราสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ดีๆ ให้กับสังคมได้

บทสรุป

ศิลปะและเสียงเพลงเป็นสิ่งมหัศจรรย์ เมื่อได้ทำหรือได้ปฏิบัติ จะมีความสุข ไม่รู้จักเบื่อ ไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรี การแสดงนาฏศิลป์ หรือการทำงานศิลปะต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม คือ การพัฒนาทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ที่เกิดการพัฒนาทั้งภายในและภายนอกไปพร้อมๆ กัน การใช้จินตนาการ วาดรูปหรือเคลื่อนไหวตามความคิด เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงานที่แปลกใหม่ และเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาให้มนุษย์ได้รู้จักใช้ความคิดที่หลากหลาย เมื่อมีความเข้าใจในเรื่องของงานศิลปะและเสียงเพลงแล้วจะทำให้เกิดทักษะการสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์เพื่อให้เกิดสุนทรีย์ภาพในการทำงานและใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์นัต วัฒนานรงค์.(2556). การพัฒนาสุนทรีย์ภาพ. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2558, สืบค้นจาก

<http://www.thairath.co.th/content/341567>

จิรวัดน์ โครสมบัตติ.2556.ดนตรี (Music) (Online).

<https://sites.google.com/site/mrjisc/classroom/dntri>. 9 พฤศจิกายน 2558

ธนากรณ ใจสมานมิตร.2556.สุนทรีย์ภาพกับการสร้างแรงบันดาลใจในปัจเจกชน.(Online).

<http://www.jobpub.com/articles/showarticle.asp?id=2891>. 1 พฤศจิกายน 2558

บงกช ทองเอี่ยม.(2551).ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ปฐมวัย. ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประไพ ประดิษฐ์สุधार.(ม.ป.ป).ศิลปะ (Arts) (Online).

<http://taamkru.com/th/%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0/>. 9 พฤศจิกายน 2558

ศรีแพร จันททภิรมย์.(2550). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

โดยใช้เปลือกข้าวโพด.ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริประภาพรธรรม์ ตุ่มวิจิตร.(2552). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมศิลปะ
การติดดอกไม้แห้ง. ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อ้างถึง วราภรณ์ รักรวิชัย. 2535. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร
: กราฟฟิคอาร์ต.

ศรียา นิยมธรรม.2550. **ทัศนศิลป์เพื่อการศึกษา (Visual Art for Special Education).**

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : แวนแก้ว.

วรเกียรติ ทองไทย.(2553). **ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องจาก
หนังสือภาพ.** ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ. อ้างถึง อารี พันธุ์มณี.2545. ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : ไยใหม่.

ศรียา นิยมธรรม. (2550). **ทัศนศิลป์เพื่อการศึกษา (Visual Art for Special Education).**

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : แวนแก้ว, 2550.